

Justisdepartementet

Dato:

31.08.2026

Høring - endringer i vaktvirksomhetsloven og vaktvirksomhetsforskriften

NHO Service og Handel er en landsforening som omfatter blant annet bedrifter innen handel, sikkerhet og beredskap, drift og service, bemanning og rekruttering, arbeid og inkludering samt frisør og velvære.

Overordnet

NHO Service og Handel støtter i hovedsak departementets forslag og deler målsettingen om å styrke tilliten til vaktvirksomhetsbransjen gjennom tydeligere krav til kompetanse,andel og kontroll. Seriøse aktører er tjent med et regelverk som bidrar til profesjonalitet, like konkurransevilkår og økt samfunnssikkerhet. Samtidig er det enkelte områder der forslagene bør presiseres eller justeres.

1. Botidskrav

Blant NHO Service og Handels medlemsbedrifter er det gjennomgående støtte til forslaget om krav om fem års botid for å sikre et bedre grunnlag for vandelskontroll. Flere virksomheter vurderer at kravet vil ha begrenset betydning for rekruttering fordi utenlandsk rekruttering i dag utgjør en relativt liten andel av arbeidsstyrken.

Samtidig peker enkelte virksomheter på at nordiske arbeidstakere er viktige for bemanningen i enkelte regioner. Det understrekes derfor at eventuelle unntak for borgere fra andre nordiske land er viktige for å unngå negative konsekvenser for rekruttering og beredskap. NHO Service og Handel legger til grunn at dette behovet er ivarettatt gjennom utkast til § 8 første ledd. Det er samtidig bred enighet om at hensynet til en reell og pålitelig vandelskontroll må veie tungt.

2. Vandelskontroll og dokumentasjon

Det er bred støtte til tiltak som styrker grunnlaget for vandelsvurdering. Flere virksomheter fremhever at innhenting og verifisering av utenlandske politiattester er krevende både praktisk og sikkerhetsmessig.

Det anbefales derfor at norske myndigheter i størst mulig grad håndterer innhenting og kontroll av opplysninger fra utenlandske registre som del av prosessen for utstedelse av norsk politiattest. Dette vil redusere risikoen for feil, forfalskninger og ulik praksis.

Virksomhetene peker også på utfordringer knyttet til språk, autentisering og kvaliteten på dokumentasjon fra ulike land.

3. Utdanning og dispensasjon

Det er delte syn på forslaget om at dispensasjon for politiutdannede skal være en skjønnsmessig «kan»-regel.

Flere virksomheter støtter en slik løsning fordi den gir myndighetene mulighet til å foreta konkrete vurderinger i hvert enkelt tilfelle. Andre mener politiutdanning bør gi automatisk grunnlag for dispensasjon.

Når det gjelder kravet om aktiv polititjeneste de siste fire årene, er det flere som stiller spørsmål ved nødvendigheten av en absolutt tidsgrense. Det pekes på at lang erfaring fra politiarbeid fortsatt kan være relevant selv etter opphold uten operativ tjeneste. Enkelte foreslår at eventuell manglende praksis heller bør kompenseres gjennom oppdaterings- eller praksiskrav.

Det trekkes også frem at relevant politiutdanning og erfaring bør vurderes bredt, og ikke begrenses til tradisjonell patruljetjeneste.

4. Regodkjenning og utsatt frist

Forslaget om adgang til utsettelse av regodkjenningsprøven ved langvarig sykdom eller svangerskapspermisjon har bred støtte.

Som det går frem av høringsnotatet, har NHO Service og Handel over lengre tid påpekt at dagens regelverk er for lite fleksibelt på dette punkt og at regelverket i større grad bør ta hensyn til uforutsette forhold som kan gjøre det vanskelig eller umulig å gjennomføre prøven innen fristen.

I tillegg har flere virksomheter pekt på at fravær som følge av omsorg for alvorlig sykt barn eller alvorlig syke foreldre også bør kunne gi grunnlag for utsettelse, forutsatt at fraværet og omsorgsbehovet dokumenteres.

Supplerende forslag: Bedriftene har også fremmet et mer overordnet innspill om at regelverket i større grad bør legge til rette for at tidligere godkjente vektere med lang praktisk erfaring enklere kan vende tilbake til yrket etter et lengre opphold. Bakgrunnen er at flere

virksomheter de senere årene opplever betydelige rekrutteringsutfordringer. Etter vårt syn bør vektere med omfattende og relevant yrkeserfaring, selv om de har vært ute av yrket over lengre tid, kunne gjenvinne godkjenningen gjennom en tilpasset regodkjenning og et oppdateringskurs.

Vi er kjent med at en slik ordning vil innebære en større justering av dagens system, der manglende gjennomføring av regodkjenning kurs innen fastsatt frist medfører krav om at hele vekterutdanningen må gjennomføres på nytt. Samtidig bør regelverket ta høyde for at en person som har arbeidet som godkjent vekter over mange år, har opparbeidet betydelig praktisk erfaring og inngående kjennskap til yrket og det ansvaret som følger med.

Sikkerhetsbransjen deltar gjerne i en dialog om hvordan det kan etableres en hensiktsmessig ordning for gjeninntreden i yrket, som sikrer nødvendig faglig oppdatering uten at erfarne vektere automatisk må gjennomføre hele grunnutdanningen på nytt. En slik løsning vil etter vårt syn være mer forholdsmessig enn dagens enten-eller-ordning, samtidig som kravene til nødvendig kompetanse og kvalitet opprettholdes. Bransjen mener at dette vil

- styrke rekrutteringen,
- redusere kostnader for arbeidsgivere og arbeidstakere,
- ivareta kompetanse i bransjen,
- opprettholde et høyt faglig nivå gjennom krav om oppdatert regodkjenning.

5. Kontroll med vaktforetak

Det er bred støtte til økt kontrollaktivitet fra myndighetenes side. Flere virksomheter opplever at kontrollnivået i dag er begrenset og mener mer aktiv oppfølging vil bidra til å avdekke regelverksbrudd og styrke seriøsiteten i bransjen.

Forslaget om risikobasert og fleksibel kontroll vurderes i hovedsak som positivt, så lenge kontrollene faktisk gjennomføres i tilstrekkelig omfang.

Det er også bred støtte til flere uanmeldte kontroller. Samtidig etterlyses større grad av nasjonal standardisering for å sikre lik praksis mellom politidistriktene, for eksempel gjennom felles retningslinjer eller kontrollmaler.

6. Eierskap og meldeplikt

De fleste vurderer kravet om melding av endringer i eierskap, styre eller ledelse som gjennomførbart. Enkelte virksomheter mener likevel at én måned kan være en kort frist og foreslår en noe lengre frist.

Det er bred enighet om at begrepet «vesentlig innflytelse» bør presiseres nærmere. Virksomhetene etterlyser særlig avklaringer knyttet til:

- indirekte eierskap,
- kompliserte eierstrukturer,
- utenlandske eiere,
- reelle rettighetshavere,
- passive minoritetseiere versus personer med faktisk styringsinnflytelse.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser

Flere virksomheter deler departementets vurdering om at forslagene samlet sett vil medføre begrensede økonomiske og administrative konsekvenser.

Samtidig understrekes det at nye rapporteringskrav og administrative prosesser bør holdes på et minimum. Det fremheves også at statlige myndigheter ofte vil være bedre rustet enn private virksomheter til å håndtere kontroll og informasjonsutveksling knyttet til utenlandsk vandel.

Noen virksomheter peker videre på at godkjenning av tilsvarende vekterutdanning fra Sverige kan redusere kostnader og forenkle rekruttering i grenseområder.

8. Øvrige merknader

Flere virksomheter mener at utfordringen knyttet til vandel og sikkerhet ikke fullt ut løses gjennom botidskrav alene. Det vises til et endret trusselbilde, økt risiko for innsidetrusler og grenseoverskridende kriminalitet.

Det fremheves at dagens ordning i liten grad gir mulighet for rask oppfølging av vektere som viser seg uegnet for yrket. Det bør derfor vurderes hvordan godkjenningsordningen kan suppleres med mer effektive og rettssikre mekanismer for tilbakekall eller suspensjon av vektergodkjenning når alvorlige forhold avdekkes.

Oppsummering

Samlet støtter medlemsbedriftene i NHO Service og Handel hovedretningen i forslagene og mener de vil bidra til økt profesjonalitet, tillit og kvalitet i vaktvirksomhetsbransjen. Samtidig anbefales det at departementet særlig vurderer:

1. Tydeligere løsninger for kontroll av utenlandsk vandel.

2. Presisering av begrepet «vesentlig innflytelse».
3. Fleksible ordninger for tilbakeføring av erfarne vektere til yrket.
4. Nasjonal standardisering av kontrollpraksis.
5. Supplerende tiltak for håndtering av innsidetrusler og uegnede vektere.

Dette vil etter NHO Service og Handels vurdering styrke både sikkerheten, rettssikkerheten og rekrutteringsgrunnlaget i bransjen.

Ved spørsmål om høringssvaret, ta gjerne kontakt med bransjedirektør Erik Sandsmark Idsøe på e-post erik.idsoe@nhosh.no eller Henrik Bjørge på jhb@nhosh.no

Med vennlig hilsen

NHO Service og Handel

Erik Sandsmark Idsøe

Direktør Sikkerhet og Beredskap

Henrik Bjørge

Advokat/spesialrådgiver